

BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ ADLİ YARGI ADALET KOMİSYONLARINCA BİLİRKİŞİ LİSTELERİNİN DÜZENLENMESİ HAKKINDA YÖNETMELİK

Adalet Bakanlığından:

Resmi Gazete Tarihi : 08/04/2012

Resmi Gazete Sayısı : 28258

BİRİNCİ BÖLÜM: Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 - (1) Bu Yönetmeliğin amacı, her yıl bölge adliye mahkemesi adli yargı adalet komisyonları tarafından bilirkişi listelerinin oluşturulmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 - (1) Bu Yönetmelik; bölge adliye mahkemesi adli yargı adalet komisyonları tarafından bilirkişi listelerinin düzenlenmesi, listelerin güncellenmesi, uzmanlık alanlarının belirlenmesi, başvurabilecek olanların nitelikleri, başvuru şekli, başvuruların değerlendirilmesi, listeden çıkarılma usul ve esasları ile bilirkişi listelerine kayıtlı olan ve olmayan bilirkişilerce uyulması gereken etik ilkeleri kapsar.

Dayanak

Madde 3 - (1) Bu Yönetmelik, 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 268 inci maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Adalet Bakanlığını,
- b) Bilirkişi: Çözümü; uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde oy ve görüşünü sözlü ya da yazılı olarak vermesi için başvurulan kişi veya kuruluşu,
- c) Bilirkişi Bilgi Sistemi: Bilirkişilerin internet üzerinden UYAP'a erişim yaparak elektronik ortamda işlem yapabilmelerini sağlayan sistemi,
- ç) Elektronik ortam: Bilişim sistemi ve bilişim ağından oluşan toplam ortamı,
- d) Hukuk dairesi: Bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerini,
- e) Kanun: Hukuk Muhakemeleri Kanununu,
- f) Komisyon: Bölge adliye mahkemesi adli yargı adalet komisyonlarını,
- g) Liste: Bölge adliye mahkemesi adli yargı adalet komisyonu tarafından her yıl için oluşturulan bilirkişi listesini,
- ğ) Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP): Adalet hizmetlerinin elektronik ortamda yürütülmesi amacıyla oluşturulan yargı bilişim sistemini,
- h) Yıl: Takvim yılını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM: Genel Hükümler

Uzmanlık alanlarının belirlenmesi

Madde 5 - (1) Komisyon, her yıl 15 Eylül tarihine kadar, yargı çevresindeki hukuk daireleri ve hukuk mahkemelerinden hangi alanlarda bilirkişilik için müracaat edildiğini 30 Eylül tarihine kadar bildirilmesini ister.

(2) Komisyon, topladığı bilgi ve başvurulardan yararlanmak suretiyle uzmanlık alanlarını belirler. Bu alanlar belirlenirken baro ve ilgili meslek kuruluşlarının görüşlerinden; Türkiye İstatistik Kurumu, diğer ilgili kurum ve kuruluşlar ile UYAP Bilirkişi Bilgi Sisteminin verilerinden yararlanılmak suretiyle uzmanlık alanı türlerinde ülke genelinde birliktelik sağlanır.

(3) Yabancı hukuk, örf ve adet hukuku, yürürlükten kalkmış hukuk alanları ile hesap bilirkişiliği gibi alanlar dışında, hâkimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukukî bilgiyle çözümlenmesi mümkün olan konularda listelerde uzmanlık alanı belirlenemez.

İlân

Madde 6 - (1) Komisyon, bilirkişi sıfatıyla listeye kaydolmak isteyenlerin komisyon başkanlığına müracaat etmeleri konusunda en geç 15 Ekim tarihine kadar ilân yapar ve bu hususu yargı çevresindeki gerekli gördüğü kamu kurum ve kuruluşlarına, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ve diğer ilgili yerlere yazıyla bildirir.

(2) İlân, duyuru metninin bölge adliye mahkemesi ve yargı çevresindeki adliyelerin ilan panosuna asılması, mahallî bir gazetede yayımlanması ve Bakanlık ile bölge adliye mahkemelerinin internet sitelerinde yayınlanması suretiyle yerine getirilir. Bu konuda gerekirse diğer mutad vasıtalar da kullanılabilir.

(3) İlânda, listeye kabul şartları ve başvuru için gerekli belgeler ile listeye kabul edilenlerin yemin için hazır bulunmaları gereken tarih ya da tarihler de gösterilir.

Listeye kabul şartları

Madde 7 - (1) Listeye kayıt olabilmek için aşağıdaki şartlar aranır:

- a) Başvuru tarihinde fiil ehliyetine sahip olmak,
- b) Bilirkişilik yapacağı alanda en az üç yıllık meslekî deneyime sahip olmak,
- c) Affa uğramış, ertelenmiş olsa dahi Devlete karşı işlenen suçlar ile zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflâs gibi bir suçtan veya kaçakçılık, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, gerçeğe aykırı bilirkişilik yapma, yalan tanıklık ve yalan yere yemin suçlarından biriyle hükümlü bulunmamak,
- ç) Disiplin yönünden meslekten ya da memuriyetten çıkarılmamış olmak veya sanat icrasından geçici olarak yasaklı durumda olmamak,
- d) Daha önce kendi isteği dışında bir bilirkişi listesinden çıkarılmamış olmak,
- e) Komisyonun yargı çevresinde oturmak veya meslekî faaliyetini icra etmek,
- f) Başka bir komisyonun listesinde kayıtlı olmamak,

g) Meslek mensubu olarak görev yapabilmek için mevzuat tarafından aranılan şartları haiz olmak,

ğ) Mesleğini icra edebilmek için herhangi bir meslek kuruluşuna kayıtlı olmak zorunda olanlar için, kayıtlı olunan meslek kuruluşunun mevzuatına göre bilirkişilik yapabilmek için uzmanlık alanını gösteren sertifika, uzmanlık belgesi, yetki belgesi ve benzerlerinin alınmasının zorunlu olduğu hallerde bu belgeye sahip olmak.

Başvuru usulü

Madde 8 - (1) Bilirkişi listesine kaydolmak isteyenlerin her yıl 31 Ekim tarihine kadar komisyona bir dilekçeyle başvurmaları gerekir. Bu tarihten sonra komisyona ulaşan dilekçeler değerlendirmeye alınmaz.

(2) Başvurular, komisyona bizzat veya UYAP Bilirkişi Bilgi Sistemi üzerinden yapılabileceği gibi, kayıtlı olunan oda, çalışılan kurum ve kuruluş aracılığıyla da yapılabilir.

(3) Başvuru dilekçesine 9 uncu maddede belirtilen belgeler eklenir. Başvuru dilekçesinde ayrıca bilirkişiyeye ait banka hesap bilgilerinin belirtilmesi gerekir.

Başvuru dilekçesine eklenecek belgeler

Madde 9 - (1) Başvuru dilekçesine, başvuru sahibinin;

a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları için T.C. kimlik numarası, yabancılar için pasaport ve çalışma iznini gösteren belge,

b) Komisyonun yargı çevresinde oturduğu ya da meslekî faaliyetlerini yürüttüğüne dair yazılı beyanı,

c) Uzmanlık alanına ilişkin diploma, ruhsatname, sertifika veya yetki belgesi gibi belgelerin; bu belgeleri veren kurum, kuruluş veya komisyonca onaylı örneği,

ç) Mesleğini icra edebilmek için herhangi bir meslek kuruluşuna kayıtlı olmak zorunda olanlar için, meslek kuruluşuna üye olduğuna dair son bir ay içerisinde alınmış oda faaliyet belgesi veya oda kayıt belgesi,

d) Bilirkişilik yapacağı alanda en az üç yıllık meslekî deneyime sahip olduğunu gösteren belge,

e) Disiplin yönünden meslekten ya da memuriyetten çıkarılma cezası almadığına ve sanat icrasından geçici olarak yasaklı durumda olmadığına dair kayıtlı olduğu meslek kuruluşu ya da çalıştığı kurum veya kuruluştan alacağı belge,

eklenir.

(2) Komisyonun bir önceki yıla ait listesinde kayıtlı olanlardan sadece birinci fıkranın (b), (ç) ve (e) bentlerinde belirtilen belgeler istenir.

(3) Bilirkişi listesine girmek için müracaat edenlerin ve listede kalmaya devam edecek olanların arşiv kaydını da kapsayacak şekilde adli sicil kayıtları komisyon tarafından elektronik ortamda alınır.

(4) Başvurular UYAP üzerinden de yapılabilir. Bu durumda başvuru dilekçesi ile dilekçeye eklenecek belgeler elektronik ortama aktarılıp güvenli elektronik imza ile imzalanır. Belgelerin asılları veya onaylı örnekleri ayrıca gönderilir.

Başvuruların değerlendirilmesi

Madde 10 - (1) Başvurular, komisyonca elektronik ortamda tutulacak kayda başvuranların adları, T.C. kimlik numaraları, bölüm ve uzmanlık dalları, varsa çalıştıkları kurum ve kuruluşların adları, açık adresleri ve iletişim bilgileri yazılmak suretiyle işlenir.

(2) Başvuru dilekçesine eklenmesi zorunlu belgelerin eksik olması halinde, başvuru sahibine belgeleri tamamlaması için bir haftalık kesin süre verilir.

(3) Başvurular komisyon tarafından 30 Kasım tarihine kadar değerlendirilir. Yapılan değerlendirme sonucu 9 uncu maddede belirtilen belgelerin ihtara rağmen tamamlanmamış olması ya da başvuru sahibinin 7 nci maddedeki şartları taşımadığının tespiti hâlinde talebin reddine karar verilir. Redde ilişkin karar ilgisine tebliğ olunur.

(4) Talepleri uygun görülenlerin adları ve uzmanlık alanlarına göre sınıflandırma yapılarak oluşturulacak liste en az yedi gün süre ile bölge adliye mahkemesi ilan panosuna asılır.

(5) Başvuru sahibi ret kararına karşı tebliğ tarihinden itibaren, kabul kararına karşı da ilgililer listenin ilan panosuna asılmasından itibaren bir hafta içinde kararı veren komisyona yazılı olarak itirazda bulunabilirler. Komisyon bir hafta içerisinde itirazı kesin olarak karara bağlar.

Yemin ve etik ilkeler

Madde 11 - (1) Listeye ilk defa kabul edilenler ile listeden kendi isteğiyle çıkarılıp yeniden kabul edilenlere, ilk derece mahkemesi il adli yargı adalet komisyonunca, daha önce belirlenen ve ilân edilen tarihlerde Kanununun 271 inci maddesi uyarınca yemin ettirilir.

(2) Listeye kayıtlı olan bilirkişiler ile liste dışından görevlendirilen bilirkişiler görevlerini yaparken aşağıdaki etik ilkelere uygun davranmak zorundadırlar:

- a) Bağımsızlık,
- b) Tarafsızlık,
- c) Dürüst davranma ve doğruyu söyleme,
- ç) Görevini bizzat yerine getirme,
- d) Sır saklama,
- e) Eşitlik ilkesine uygun davranma,
- f) Mesleki davranış ilkelerine ve meslek etiğine uygun davranma,
- g) Ehliyet ve liyakatla hareket etme,
- ğ) Temel yargılama ilkelerine uygun davranma.

Listelerin kesinleştirilmesi ve kaydı

Madde 12 - (1) Yemin eden bilirkişiler, UYAP'a kaydedilir ve oluşan listenin bir örneği, 31 Aralık tarihine kadar hukuk dairelerine, komisyonun yargı çevresindeki ilk derece mahkemesi adli yargı adalet komisyonlarına ve ilgili meslek kuruluşlarına gönderilir.

(2) Komisyonca kesinleştirilen tüm listeler Bakanlık Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığınca UYAP'ta ulaşılabilir halde tutulur.

Görevlendirme sınırları

Madde 13 - (1) Görevlendirmeyi yapan mahkemenin yargı çevresinde yer aldığı komisyon tarafından hazırlanan listede bilgisine başvurulacak uzmanlık dalında bilirkişinin bulunması hâlinde bir başka listeden veya liste dışından bilirkişi görevlendirilemez ve bu konuda talimat yazılamaz.

(2) Bir bilirkişide, mahkemece verilen asıl veya ek süre dolduğu halde raporunu vermediği bir dosya bulunması halinde, raporunu verinceye kadar kendisine yeni bir bilirkişilik görevi verilmez.

(3) Aynı bilirkişiye, listenin geçerli olduğu bir yıl içerisinde seri olmayan davalarda en fazla üç yüz; bunun haricinde seri davalarda ise en fazla bin iki yüz dosyada görevlendirme yapılabilir. Birden fazla davacı tarafından aynı davalıya karşı veya aynı davacı tarafından birden fazla davalıya karşı açılan konusu aynı olan davalar seri dava sayılır.

(4) Bu maddenin uygulanmasında UYAP verileri esas alınır. Belirtilen dosya sayısının üzerinde görevlendirme yapılamaması için UYAP'ta gerekli düzenlemeler yapılır.

Listeden çıkarılma sebepleri

Madde 14 - (1) Listeye kayıtlı bilirkişinin;

a) Listeye kabul şartlarını sonradan kaybetmesi veya listeye kabul tarihinde gerekli şartları haiz olmadığının sonradan tespit edilmesi,

b) Kanunî bir sebep olmaksızın bilirkişilik yapmaktan kaçınması veya raporunu belirlenen süre içerisinde vermemesi nedeniyle listeden çıkarılması isteminin komisyonca uygun bulunması,

c) Bilirkişilik görevi ile bu görevin gerektirdiği etik ilkelerle bağdaşmayan ve kendisine duyulan güveni sarsıcı tutum ve davranışlarda bulunması,

ç) Listeden çıkarılmayı talep etmesi,

durumunda adı listeden çıkarılır.

Bilirkişilik görevini yapmaktan belirli bir süre yasaklama

Madde 15 - (1) Raporunu süresi içinde vermeyen bilirkişi hakkında, mahkemece talep edilmesi halinde komisyon tarafından görevini belirli bir süre yapmaktan yasaklanmasına karar verilebilir. Yasaklama süresi üç aydan az bir yıldan çok olamaz.

Listeden çıkarılma ve yasaklama usulü

Madde 16 - (1) 14 ve 15 inci maddelerde sayılan yasaklama ve listeden çıkarılma sebeplerinin öğrenilmesi halinde, kendi isteğiyle çıkma dışındaki hallerde bilirkişiye savunmalarını yazılı olarak komisyona bildirmesi için bir haftalık süre verilir. Sürenin bitiminden sonra yapılacak inceleme sonucunda listeden çıkarılma ve yasaklama sebeplerinin gerçekleştiğinin anlaşılması hâlinde bilirkişinin adının listeden çıkarılmasına ya da belirli bir süre yasaklanmasına karar verilir. Karar bilirkişiye tebliğ edilir.

(2) Bilirkişi, bu karara karşı, tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde kararı veren komisyona yazılı olarak itirazda bulunabilir. Komisyon bir hafta içerisinde itirazı kesin olarak karara bağlar.

(3) Listeden çıkarılma veya yasaklama kararı 12 nci maddede belirtilen usule göre ilgili yerlere bildirilir.

Listelerin yenilenmesi usulü

Madde 17 - (1) Listeler, her yıl bu Yönetmelik hükümlerine göre yeniden düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: Çeşitli ve Son Hükümler

Geçici Madde 1 - (1) Kanunun geçici 3 üncü maddesi gereğince, bölge adliye mahkemeleri göreve başlayıncaya kadar bölge adliye mahkemesi adli yargı adalet komisyonlarına bu Yönetmelikle verilen görevler ilk derece mahkemesi il adli yargı adalet komisyonları tarafından yerine getirilir.

Geçici Madde 2 - (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içerisinde ilk derece mahkemesi il adli yargı adalet komisyonlarınca bu Yönetmelik hükümlerine göre bilirkişi listesi düzenlenir.

Geçici Madde 3 - (1) Bölge adliye mahkemeleri göreve başladığında geçici 1 inci madde uyarınca oluşturulan liste yıl sonuna kadar geçerliliğini korur. Bölge adliye mahkemesi adli yargı adalet komisyonu bu Yönetmeliğe göre ertesi yılın listesini oluşturur.

Yürürlük

Madde 18 - (1) Bu Yönetmeliğin;

a) Elektronik ortamda yapılması öngörülen, fakat henüz UYAP uygulamalarında bulunmayan işlemlere ilişkin hükümleri, gerekli yazılım çalışması tamamlanıp uygulama güncelleme duyuruları yapıldıktan sonra,

b) Diğer hükümleri ise yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 19 - (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Adalet Bakanı yürütür.